4.5. Види адміністративних стягнень та основні правила їх накладення

Поняття та мета адміністративних стягнень

Нормативне визначення (через мету і призначення) адміністративного стягнення закріплено у **статті 23 КУпАП**. (Закон України)

«Адміністративне стягнення є мірою відповідальності і застосовується з метою виховання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, в дусі додержання законів України, поваги до правил співжиття, а також запобігання вчиненню нових правопорушень як самим правопорушником, так і іншими особами.» (Закон України)

Адміністративне стягнення – це **юридично визначена міра державного примусу**, яка застосовується **за вчинення адміністративного правопорушення** та виражається у несприятливих наслідках для правопорушника (майнових, особистих або організаційних) у формах, прямо передбачених КУпАП.

Ключовим у наведеній нормі є три опорні смисли.

1) «Міра відповідальності».

Це означає, що стягнення є не просто реакцією держави, а **формою реалізації адміністративної відповідальності**: воно накладається лише за наявності складу адміністративного правопорушення і в порядку, визначеному законом. Саме стягнення є підсумковим юридичним результатом притягнення особи до адміністративної відповідальності.

2) Виховна мета.

Закон прямо встановлює, що стягнення застосовується для **виховання правопорушника**:

- *«в дусі додержання законів України»* – формування поваги до правових приписів і готовності їх дотримуватися;
- *«повага до правил співжиття»* – орієнтація на соціально прийнятну поведінку, недопущення конфліктності та шкоди у суспільних відносинах. (Закон України)
-

3) Запобігання новим правопорушенням (превенція).

КУпАП прямо розрізняє дві площини превенції:

- *«як самим правопорушником»* – **спеціальна превенція** (щоб конкретна особа не вчинила повторне правопорушення);
- *«так і іншими особами»* – **загальна превенція** (сигнал суспільству про невідворотність реагування і небажаність протиправної поведінки). (Закон України)

Практично це означає: адміністративне стягнення має бути не «формальним штрафом заради штрафу», а **мірою**, яка одночасно (а) дисциплінує правопорушника і (б) підтримує загальний правопорядок через публічну демонстрацію законності та невідворотності відповідальності.

Система адміністративних стягнень: загальна характеристика

Перелік видів адміністративних стягнень встановлено **статтею 24 Кодексу України про адміністративні правопорушення**.

«За вчинення адміністративних правопорушень можуть застосовуватися такі адміністративні стягнення:

1. *попередження;*
2. *штраф;*
3. *оплатне вилучення предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення;*
4. *конфіскація предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення;*
5. *позбавлення спеціального права, наданого громадянинові (права керування транспортними засобами, права полювання тощо);*
6. *позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю;*
7. *громадські роботи;*
8. *виправні роботи;*
9. *суспільно корисні роботи;*
10. *адміністративний арешт;*
11. *арешт з утриманням на гауптвахті.» (стаття 24 КУпАП)*

Загальна характеристика системи адміністративних стягнень

Система адміністративних стягнень є **вичерпною**. Це означає, що:

- застосовуватися можуть лише ті види стягнень, які прямо передбачені законом;
- жодні інші заходи впливу не можуть визнаватися адміністративними стягненнями;
- кожне стягнення може застосовуватися лише у випадках, прямо встановлених санкцією відповідної статті КУпАП або іншого закону.

Такий підхід забезпечує реалізацію принципу законності та виключає можливість довільного застосування державного примусу.

Класифікація адміністративних стягнень

Для правильного застосування адміністративного законодавства важливо розуміти внутрішню структуру системи стягнень.

1. За юридичною роллю: основні та додаткові

«Адміністративні стягнення поділяються на основні і додаткові. За одне адміністративне правопорушення може бути накладено основне або основне і додаткове адміністративне стягнення.» (стаття 25 КУпАП)

Основні адміністративні стягнення

Основними є ті стягнення, які можуть застосовуватися **самостійно** як єдина міра відповідальності за адміністративне правопорушення.

До них належать:

- попередження;
- штраф;
- громадські роботи;
- виправні роботи;
- суспільно корисні роботи;
- адміністративний арешт;
- арешт з утриманням на гауптвахті.

Основне стягнення визначає характер і ступінь державного реагування на правопорушення.

Додаткові адміністративні стягнення

Додаткові стягнення застосовуються **разом з основним** і спрямовані на посилення його впливу або усунення наслідків правопорушення.

До них належать:

- оплатне вилучення предмета;
- конфіскація предмета;
- позбавлення спеціального права;
- позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

Додаткові стягнення не можуть застосовуватися самостійно, якщо інше прямо не передбачено законом.

Практичне значення

Поділ адміністративних стягнень на основні та додаткові забезпечує:

- можливість комплексного впливу на правопорушника;
- індивідуалізацію відповідальності залежно від обставин справи;
- усунення умов або предметів, що сприяли вчиненню правопорушення;
- правильне застосування санкцій відповідно до вимог закону.

Такий підхід дозволяє забезпечити пропорційність і ефективність адміністративно-правового впливу та підвищує обґрунтованість постанови у справі про адміністративне правопорушення.

2. За характером обмежень

Адміністративні стягнення можна поділити на кілька груп:

- **Майнові** – спрямовані на обмеження майнових прав (штраф, конфіскація, оплатне вилучення).
- **Особисті обмежувальні** – пов’язані з обмеженням особистої свободи або трудової діяльності (адміністративний арешт, виправні роботи, громадські роботи, суспільно корисні роботи).
- **Організаційно-правові** – пов’язані з обмеженням правового статусу особи (позбавлення спеціального права, позбавлення права обіймати посади або займатися діяльністю).
- **Попереджувальні** – не пов’язані з майновими або особистими обмеженнями (попередження).

3. За ступенем суворості

Система побудована за принципом **градації від найменш суворих до найбільш суворих заходів**:

- попередження;
- штраф;
- майнові обмеження;
- роботи (громадські, виправні, суспільно корисні);
- обмеження правового статусу;
- адміністративний арешт;
- арешт на гауптвахті.

Це дозволяє індивідуалізувати відповідальність залежно від тяжкості правопорушення та особи правопорушника.

Особливості застосування окремих видів стягнень

Окремі види адміністративних стягнень мають спеціальне призначення:

- **Арешт з утриманням на гауптвахті** застосовується лише до військовослужбовців та інших осіб, на яких поширюється дисциплінарний статус військової служби.
- **Суспільно корисні роботи** застосовуються у випадках, прямо передбачених законом (зокрема у справах про несплату аліментів).
- **Позбавлення спеціального права** або права обіймати посади використовується тоді, коли правопорушення пов'язане зі зловживанням відповідним правом.

Практичне значення

Система адміністративних стягнень забезпечує:

- можливість вибору адекватного заходу впливу залежно від характеру правопорушення;
- індивідуалізацію відповідальності;
- поєднання виховного та превентивного впливу;
- гнучкість державного реагування без застосування кримінально-правових санкцій.

Таким чином, стаття 24 КУпАП формує комплексну систему заходів адміністративного примусу, яка дозволяє ефективно забезпечувати правопорядок із дотриманням принципів законності та справедливості.

Характеристика окремих видів адміністративних стягнень

Кожен вид адміністративного стягнення застосовується у випадках, прямо передбачених законом, і має власне правове призначення. Нижче подано характеристику кожного

стягнення за єдиною схемою: нормативне закріплення → зміст → особливості застосування → практичне значення.

1. Попередження

Нормативне закріплення – стаття 26 КУпАП.

«Попередження як адміністративне стягнення виноситься у письмовій формі.»

Зміст. Попередження є офіційним осудом поведінки правопорушника без застосування майнових чи особистих обмежень.

Особливості застосування.

- застосовується за малозначні правопорушення;
- оформлюється постановою;
- не пов'язане з матеріальними чи іншими обмеженнями.

Практичне значення. Має переважно виховний характер і використовується як найменш суворий захід державного впливу.

2. Штраф

Нормативне закріплення – стаття 27 КУпАП.

«Штраф є грошовим стягненням, що накладається на громадян і посадових осіб за адміністративні правопорушення у випадках і розмірі, встановлених цим Кодексом та іншими законами України.»

Зміст. Майнове стягнення у вигляді обов'язку сплатити визначену суму коштів.

Особливості застосування.

- є найпоширенішим видом адміністративного стягнення;
- розмір визначається санкцією відповідної статті;
- може застосовуватися як до фізичних осіб, так і до посадових осіб.

Практичне значення. Забезпечує швидке та ефективне реагування на правопорушення шляхом майнового впливу на правопорушника.

3. Оплатне вилучення предмета

Нормативне закріплення – стаття 28 КУпАП.

«Оплатне вилучення полягає у примусовому вилученні предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення, з наступною реалізацією його і передачею колишньому власникові виручені суми за відрахуванням витрат на реалізацію.»

Зміст. Примусове вилучення предмета з компенсацією його вартості.

Особливості застосування.

- застосовується лише у випадках, прямо передбачених законом;
- поєднує обмеження права власності з частковою компенсацією.

Практичне значення. Усунення знаряддя правопорушення при збереженні майнового балансу особи.

4. Конфіскація предмета

Нормативне закріплення – стаття 29 КУпАП.

«Конфіскація полягає у примусовому безоплатному вилученні у власність держави предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення.»

Зміст. Безоплатне вилучення майна у власність держави.

Особливості застосування.

- застосовується лише за рішенням суду;
- допускається тільки у випадках, передбачених законом.

Практичне значення. Має більш суворий характер порівняно з оплатним вилученням і спрямоване на усунення матеріальної основи правопорушення.

5. Позбавлення спеціального права

Нормативне закріплення – стаття 30 КУпАП.

«Позбавлення спеціального права, наданого громадянинові, застосовується на строк до трьох років за грубе або систематичне порушення порядку користування цим правом.»

Зміст. Тимчасове обмеження права (наприклад, керування транспортними засобами, полювання).

Особливості застосування.

- застосовується судом;
- можливе лише щодо права, яке було надане державою.

Практичне значення. Запобігає повторним правопорушенням, пов'язаним із використанням відповідного права.

6. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю

Нормативне закріплення – стаття 30-1 КУпАП.

«Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю застосовується судом у випадках, передбачених законом.»

Зміст. Тимчасове обмеження професійної або службової діяльності.

Особливості застосування.

- використовується, коли правопорушення пов'язане з відповідною діяльністю;
- часто застосовується у справах про корупційні правопорушення.

Практичне значення. Усунення особи від діяльності, пов'язаної з підвищеним ризиком повторного правопорушення.

7. Громадські роботи

Нормативне закріплення – стаття 30-1 (30-1[1]/30-2 залежно від редакції) КУпАП.

«Громадські роботи полягають у виконанні особою у вільний від роботи або навчання час безоплатних суспільно корисних робіт.»

Зміст. Обов'язкове виконання безоплатних робіт.

Особливості застосування.

- призначаються судом;
- встановлюється тривалість (від 20 до 60 годин);
- не застосовуються до окремих категорій осіб (інваліди I–II групи, вагітні тощо).

Практичне значення. Поєднують виховний вплив із суспільною користю.

8. Виправні роботи

Нормативне закріплення – стаття 31 КУпАП.

«Виправні роботи застосовуються на строк до двох місяців з відбуванням їх за місцем постійної роботи особи і з відрахуванням до двадцяти відсотків заробітку в дохід держави.»

Зміст. Майново-трудове обмеження без ізоляції від суспільства.

Особливості застосування.

- призначаються судом;
- поєднують трудове та майнове обмеження.

Практичне значення. Використовуються як альтернатива більш суворим заходам.

9. Суспільно корисні роботи

Нормативне закріплення – стаття 31-1 КУпАП.

«Суспільно корисні роботи полягають у виконанні особою оплачуваних робіт, вид яких визначає орган місцевого самоврядування.»

Зміст. Виконання оплачуваних робіт, кошти з яких можуть спрямовуватися на погашення заборгованостей (наприклад, аліментів).

Особливості застосування.

- застосовуються судом;
- використовуються у спеціально визначених законом випадках.

Практичне значення. Має соціально-орієнтований характер і спрямоване на виконання обов'язків правопорушником.

10. Адміністративний арешт

Нормативне закріплення – стаття 32 КУпАП.

«Адміністративний арешт встановлюється і застосовується лише у виняткових випадках за окремі види адміністративних правопорушень на строк до п'ятнадцяти діб.»

Зміст. Короткострокове обмеження свободи.

Особливості застосування.

- призначається лише судом;
- не застосовується до окремих категорій осіб (вагітні, неповнолітні тощо).

Практичне значення. Є найбільш суворим видом адміністративного стягнення.

11. Арешт з утриманням на гауптвахті

Нормативне закріплення – стаття 32-1 КУпАП.

«Арешт з утриманням на гауптвахті застосовується до військовослужбовців.»

Зміст. Спеціальний вид адміністративного арешту для військовослужбовців.

Особливості застосування.

- застосовується лише до осіб, на яких поширюється військова дисципліна;
- призначається судом.

Практичне значення. Забезпечує дисципліну у військовій сфері.

Основні правила накладення адміністративних стягнень

Загальні засади призначення адміністративних стягнень визначені статтями **33–35 Кодексу України про адміністративні правопорушення**. Вони встановлюють принципи індивідуалізації відповідальності та забезпечують справедливість і пропорційність державного реагування на адміністративне правопорушення.

Загальні правила індивідуалізації стягнення

Основні критерії призначення адміністративного стягнення закріплені у статті 33 КУпАП.

*«При накладенні адміністративного стягнення **враховуються** характер вчиненого правопорушення, особа правопорушника, ступінь його вини, майновий стан, обставини, що пом'якшують і обтяжують відповідальність.»* (частина перша статті 33 КУпАП)

Це означає, що орган (посадова особа) або суд не може механічно застосовувати санкцію, а повинен оцінити сукупність обставин справи.

1. Характер правопорушення.

Оцінюється ступінь суспільної шкідливості діяння, спосіб його вчинення, наслідки, тривалість та інші обставини.

2. Особа правопорушника.

Враховуються:

- поведінка особи до вчинення правопорушення;
- наявність попередніх правопорушень;
- ставлення до вчиненого;
- соціальний статус, місце роботи тощо.

3. Ступінь вини.

Визначається форма вини (умисел або необережність) та її інтенсивність.

4. Майновий стан.

Особливо важливий при призначенні штрафу, оскільки дозволяє забезпечити справедливість і пропорційність майнового впливу.

Обставини, що пом'якшують відповідальність

Перелік таких обставин наведено у статті 34 КУпАП.

*«Обставинами, що **пом'якшують відповідальність** за адміністративне правопорушення, визнаються:*

1. *щире розкаяння винного;*
2. *добровільне відшкодування заподіяної шкоди або усунення заподіяної шкоди;*
3. *вчинення правопорушення під впливом сильного душевного хвилювання або через збіг тяжких особистих чи сімейних обставин;*
4. *вчинення правопорушення неповнолітнім;*
5. *вчинення правопорушення вагітною жінкою або жінкою, яка має дитину віком до одного року.» (стаття 34 КУпАП)*

Крім того, орган або суд може визнати пом'якшуючими й інші обставини, не передбачені у статті, якщо вони свідчать про зменшення ступеня вини.

Обставини, що обтяжують відповідальність

Перелік таких обставин визначений статтею 35 КУпАП.

*«Обставинами, що **обтяжують відповідальність** за адміністративне правопорушення, визнаються:*

1. *продовження протиправної поведінки, незважаючи на вимогу уповноважених осіб її припинити;*
2. *повторне протягом року вчинення однорідного правопорушення;*
3. *втягнення неповнолітнього у правопорушення;*
4. *вчинення правопорушення групою осіб;*
5. *вчинення правопорушення в умовах стихійного лиха або інших надзвичайних обставин;*
6. *вчинення правопорушення у стані сп'яніння.» (стаття 35 КУпАП)*

Водночас закон передбачає, що залежно від характеру правопорушення орган або суд може не визнавати окремі з цих обставин обтяжуючими.

Принцип пропорційності та законності

Загальні правила накладення адміністративних стягнень спрямовані на забезпечення:

- відповідності стягнення тяжкості правопорушення;
- індивідуалізації відповідальності;
- недопущення надмірного державного втручання;
- справедливості та обґрунтованості рішення.

Стягнення повинно призначатися **у межах санкції**, встановленої відповідною статтею закону, і лише у випадках, коли вина особи доведена в установленому порядку.

Практичне значення

Застосування правил, передбачених статтями 33–35 КУпАП, дозволяє:

- обрати найбільш адекватний вид і розмір стягнення;
- врахувати індивідуальні обставини справи;
- забезпечити виховний і превентивний ефект;
- підвищити обґрунтованість і стійкість постанови у разі її оскарження.

Таким чином, загальні правила накладення адміністративних стягнень забезпечують баланс між необхідністю державного реагування на правопорушення та дотриманням принципів справедливості і пропорційності.

Особливості накладення адміністративного стягнення при вчиненні кількох адміністративних правопорушень

Особливості притягнення до адміністративної відповідальності у випадку множинності адміністративних правопорушень визначені **статтею 36 Кодексу України про адміністративні правопорушення**. Ці правила забезпечують справедливе визначення остаточного стягнення у ситуаціях, коли особа вчинила два або більше правопорушень.

*«При вчиненні однією особою **двох або більше адміністративних правопорушень** адміністративне стягнення накладається за кожне правопорушення **окремо**.*

*Якщо справи про ці правопорушення одночасно розглядаються одним і тим самим органом (посадовою особою), стягнення накладається в межах санкції, встановленої **за більш серйозне правопорушення** з числа вчинених.»* (стаття 36 КУпАП)

Загальне правило: самостійність відповідальності

Основний принцип полягає у тому, що кожне адміністративне правопорушення є самостійною підставою для відповідальності. Це означає:

- за кожне правопорушення повинно бути встановлено склад правопорушення;
- за кожне з них може бути призначене окреме адміністративне стягнення;
- наявність кількох правопорушень не звільняє особу від відповідальності за кожне з них.

Таке правило застосовується тоді, коли:

- правопорушення розглядаються різними органами;
- справи розглядаються у різний час;
- відсутня процесуальна можливість об’єднання розгляду.

Особливість: одночасний розгляд справ

Якщо кілька адміністративних правопорушень:

- вчинені однією особою;
- розглядаються одночасно;
- одним і тим самим органом або судом,

то застосовується спеціальне правило індивідуалізації.

У такому випадку:

- обирається санкція за **більш серйозне правопорушення**;
- остаточне стягнення призначається **в межах цієї санкції**;
- менш суворі санкції окремо не застосовуються.

Це правило спрямоване на недопущення надмірного накопичення стягнень та забезпечення пропорційності відповідальності.

Визначення більш серйозного правопорушення

При вирішенні питання про більш серйозне правопорушення враховуються:

- вид передбаченого стягнення (наприклад, адміністративний арешт є більш суворим, ніж штраф);
- максимальний розмір штрафу;
- наявність додаткових санкцій (конфіскація, позбавлення права тощо);
- характер і суспільна шкідливість діяння.

Відмежування від повторності

Необхідно розрізняти:

- **множинність правопорушень** (ст. 36 КУпАП) – коли особа вчинила кілька різних або однорідних правопорушень;
- **повторність** – яка може виступати обтяжуючою обставиною (ст. 35 КУпАП) або кваліфікуючою ознакою складу.

Практичне значення

Правила, передбачені статтею 36 КУпАП, забезпечують:

- справедливість і пропорційність адміністративної відповідальності;
- уникнення надмірного карального впливу;
- процесуальну економію при розгляді кількох правопорушень;
- єдність підходів до призначення остаточного стягнення.

Таким чином, у разі множинності адміністративних правопорушень закон поєднує принцип невідворотності відповідальності за кожне діяння з принципом індивідуалізації та помірності державного примусу.

Строки накладення адміністративних стягнень

Строки накладення адміністративних стягнень визначені **статтею 38 Кодексу України про адміністративні правопорушення** і є важливою процесуальною гарантією захисту прав особи. Вони встановлюють межі часу, протягом якого особу може бути притягнуто до адміністративної відповідальності.

Загальні строки притягнення до адміністративної відповідальності

*«Адміністративне стягнення може бути накладено не пізніш як через **два місяці** з дня вчинення правопорушення, а при триваючому правопорушенні – не пізніш як через **два місяці** з дня його виявлення.»* (частина перша статті 38 КУпАП)

Це правило застосовується у випадках, коли справу розглядає орган (посадова особа), а не суд.

Зміст норми:

- для разового правопорушення строк обчислюється **з дня його вчинення**;
- для триваючого правопорушення – **з дня його виявлення**.

Триваючим вважається правопорушення, яке характеризується тривалим невиконанням встановленого обов'язку (наприклад, самовільне зайняття земельної ділянки, проживання без реєстрації тощо).

Строки у справах, підвідомчих суду

*«Якщо справи про адміністративні правопорушення відповідно до цього Кодексу підвідомчі суду (судді), адміністративне стягнення може бути накладено не пізніш як через **три місяці** з дня вчинення правопорушення, а при триваючому правопорушенні – не пізніш як через **три місяці** з дня його виявлення.»* (частина друга статті 38 КУпАП)

Це правило застосовується у більшості справ, оскільки значна кількість адміністративних правопорушень розглядається судами.

Спеціальні строки

Для окремих категорій правопорушень закон встановлює подовжені строки.

*«Адміністративне стягнення за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією, може бути накладено протягом **шести місяців** з дня його виявлення, але не пізніш як через **два роки** з дня його вчинення.»* (частина третя статті 38 КУпАП)

Такі подовжені строки зумовлені складністю виявлення правопорушень у сфері фінансового контролю та конфлікту інтересів.

Обчислення строків

Строк притягнення до відповідальності:

- починається з дня вчинення правопорушення;
- або з дня його виявлення (для триваючих правопорушень);
- не зупиняється у зв'язку з розглядом справи чи іншими процесуальними діями, якщо інше прямо не передбачено законом.

Якщо на момент розгляду справи строк притягнення до відповідальності сплив, провадження підлягає закриттю.

Правові наслідки спливу строків

Відповідно до положень КУпАП, закінчення строків притягнення до відповідальності є підставою для закриття провадження у справі.

Це забезпечує:

- принцип правової визначеності;
- недопущення необмеженого у часі переслідування особи;
- баланс між інтересами держави та правами особи.

Практичне значення

Строки накладення адміністративних стягнень:

- стимулюють оперативність діяльності уповноважених органів;
- гарантують своєчасність реагування на правопорушення;
- захищають особу від невиправдано тривалого перебування у стані правової невизначеності;
- є важливою підставою для перевірки законності постанови під час її оскарження.

Таким чином, строки притягнення до адміністративної відповідальності є ключовим елементом процесуальних гарантій у провадженні у справах про адміністративні правопорушення.

Значення системи адміністративних стягнень у забезпеченні правопорядку

Система адміністративних стягнень є важливим елементом механізму адміністративно-правового впливу держави та забезпечує практичну реалізацію інституту адміністративної відповідальності. Її значення визначається функціями, які виконують адміністративні стягнення у сфері охорони публічного порядку, прав і свобод людини, а також у забезпеченні належного функціонування публічного управління.

Загальне призначення адміністративних стягнень випливає із законодавчо визначеної мети їх застосування.

«Адміністративне стягнення є мірою відповідальності і застосовується з метою виховання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, в дусі додержання законів України, поваги до правил співжиття, а також запобігання вчиненню нових правопорушень як самим правопорушником, так і іншими особами.» (стаття 23 КУпАП)

Охоронна (правоохоронна) функція

Адміністративні стягнення забезпечують охорону:

- громадського порядку;
- правил у різних сферах суспільного життя (транспорт, торгівля, благоустрій, фінансовий контроль тощо);
- встановленого порядку діяльності органів публічної влади.

Їх застосування є формою державного реагування на порушення встановлених правил і сприяє відновленню правового порядку.

Превентивна функція

Система адміністративних стягнень виконує дві форми запобіжного впливу:

Спеціальна превенція – спрямована на конкретного правопорушника:

- формує усвідомлення наслідків протиправної поведінки;
- запобігає повторному вчиненню правопорушення.

Загальна превенція – впливає на інших осіб:

- демонструє невідворотність відповідальності;
- формує правосвідомість і повагу до закону;
- знижує рівень правопорушень у суспільстві.

Виховна функція

Адміністративні стягнення спрямовані на формування у особи:

- правомірної поведінки;
- відповідального ставлення до виконання встановлених правил;
- поваги до прав інших осіб і до вимог закону.

Особливо виразно виховний характер проявляється у таких стягненнях, як попередження, громадські роботи, суспільно корисні роботи.

Регулятивне значення

Система адміністративних стягнень забезпечує реальність дії адміністративно-правових норм. Вона:

- гарантує обов'язковість встановлених правил;
- забезпечує дисципліну у сфері публічного управління;
- створює механізм примусового виконання адміністративно-правових обов'язків.

Таким чином, адміністративні стягнення виступають важливим інструментом державного управління та підтримання належного рівня правопорядку.

Забезпечення принципу пропорційності

Різноманітність видів адміністративних стягнень дозволяє:

- індивідуалізувати відповідальність;
- обирати найбільш адекватний захід залежно від характеру правопорушення та особи правопорушника;
- уникати застосування надмірно суворих заходів;
- забезпечувати справедливість і обґрунтованість державного примусу.

Практичне значення

Система адміністративних стягнень:

- забезпечує оперативне реагування на правопорушення;

- дозволяє ефективно впливати на масові правопорушення без застосування кримінально-правових заходів;
- підтримує стабільність публічного порядку;
- сприяє формуванню правової культури та дисципліни у суспільстві.

Таким чином, адміністративні стягнення є ключовим інструментом державного впливу у сфері адміністративної відповідальності, який поєднує охоронну, превентивну та виховну функції та забезпечує ефективне функціонування системи публічного правопорядку.